

Bokmelding

En veiledningsmetodisk bankkonto – rikholdig og lett tilgjengelig

Hans-Harald Nome^{1*}, Unni O. Eggen², Mia Marie Skåre², Sven Jarle Reinhardsen¹, Hans Olav E. Omland³ og Carl Christian Bachke³

¹Sørlandets sykehus HF, Kristiansand

²Sørlandets sykehus HF, Arendal

³ Universitetet i Agder

* Korrespondanse: hans-harald.nome@sshf.no

Veiledningsmetodikk (2. utg.)

Petter Mathisen & Rune Høigaard. Cappelen Damm Akademisk 2021, 160 sider.

Andreutgaven av boka *Veiledningsmetodikk* av Petter Mathisen og Rune Høigaard ved Universitetet i Agder kom på markedet høsten 2021. Den bygger på samme lesten som førsteutgaven fra 2004. Formålet med boka er først og fremst å hjelpe usikre veiledere til å finne gode svar på spørsmål som: Hvilke metoder har jeg tilgang til? Hva kan være gode alternativer i denne settingen? Gjennom et konsist og ukomplisert språk antyder forfatterne via 160 lettkledde sider kloke svar.

Innhold og struktur

Boka er organisert i seks deler. Innledningen avklarer begreper som veiledning, veilederrolle/-kompetanse, metode og struktur.

Del to er en kortfattet beskrivelse av 46 metoder som veileder kan ha i sitt verktøyskrin og benytte seg av ut fra gitte situasjons-/saks- og personsettinger. Metodene presenteres i alfabetisk rekkefølge. Under hver metode omtales tre viktige under-punkter: (1) Hva gjør du konkret som veileder, (2) eksempler på dette, og (3) hva bør jeg som veileder være oppmerksom på ved bruk av denne metoden.

I del tre omtales spørsmål som metode. Spørsmål presenteres som en kjerneaktivitet i veiledning. 13 spørsmålstyper beskrives og eksemplifiseres. Leseren gjøres også kjent med en god spørsmålsstillers særpreg, hvordan man kan avdekke egen spørreprofil, og betydningen av å kombinere spørring med god lytteatferd.

Dernest presenteres sider ved kroppsspråket: Ansiktsuttrykk, kroppsholdning og -bevegelse, stemmen, territorier og berøring, samt øyekontakt. Mangfoldet i kroppens signalsystem påpekes. Derfor formannes veiledere til å vise varsomhet med å tolke veisøkers kroppsspråk.

I del fem behandles faser og strukturer i veiledningen. Ti fase-/strukturmodeller presenteres. Modellene deler veiledningssamtalen inn i varierende antall faser, fra tre (ABC-modell) til ni (Egans 3 x 3-modell).

I siste del peker forfatterne på viktigheten av å være metode- og strategiutviklende. Å ha modeller og metoder er ikke nok. Virkelige veiledningssamtaler vil alltid ha elementer i seg som avviker fra mønsteret. Derfor krever det tilpasningsdyktighet av veileder.

Published: 19.08.2022

Nordisk tidsskrift i veiledningspedagogikk © 2022 The author(s)

This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

DOI: <https://doi.org/10.15845/ntvp.v7i1.3735>

Noen leseres vurderinger

Deltakere i ei veiledningsgruppe hvor erfarne veiledere gir hverandre veiledning på veiledning de utøver på sine respektive yrkesarenaer, har lest boka med tre spørsmål som «vurderingsbriller». Nedenfor presenteres spørsmålene og noen av de svarene som ble ytret.

Hva er positivt i det du leser?

- Boka har en klar struktur. Det gjør det enkelt for leseren både å få oversikt og å finne fram til detaljer. Spiral-innbindingen gjør den lett å bla i. Derfor kan veilederen fort sjekke informasjon som trengs i øyeblikket.
- Boka er utstyrt med informative skisser. De bidrar til å gi boka ekstra liv og forstand.
- Mange gode veiledningsmetoder beskrives på en velorganisert måte. Presentasjonen er strukturert i fire trinn: (1) Metodens innhold og hensikt; (2) Hva gjør jeg som veileder; (3) Eksempler på metoden i bruk; og (4) Vær oppmerksom på punkter. Spesielt nyttige er eksemplene fordi de tydeliggjør metoden anvendt i praksis.
- Modeller og strategier beskrives både tekstlig og grafisk. Det gir en god oversikt slik at man enklere kan følge oppskriften.
- Kapitlene virker både spennende og utfordrende, og jeg har oppdaget nye sider i metodebruken. Forfatterne følger en klok didaktikk, se de fire trinnene over.
- Etiske utfordringen ved metodebruken kommer tydelig fram. Beskrivelsene stimulerer meg til å anvende nye metoder i veiledningen min.
- I kapitlet om spørsmål, spørsmålstyper, veileders spørreprofil, m.m. beskrives også illustrative praktiske eksempler. Det gjør det lettere å tilegne seg kunnskapen – uansett hvilke nivå man er på som veileder. At spørsmålstypene presenteres i alfabetisk rekkefølge hjelpe leseren til å få oversikt. Veilederen kan oppdage sine mangler og kan dermed mer systematisk arbeide med å utvide sitt repertoar.
- Forfatterne understreker at holdninger og god lytteatferd er like viktig som selve spørsmålsformuleringen. Det liker jeg.

Hva er du kritisk til?

- Siden boka dekker et stort tilfang av metoder og modeller, kan den virke overfladisk. Leseren bør derfor også lese den anbefalte litteraturen knyttet til de metodene vedkommende interesserer seg for. Det kan likeledes være klokt å skape sin egen erfaringsbank gjennom å skrive logger i etterkant av veiledninger. På sikt kan man utvikle sitt eget øvingshefte – særlig i samarbeid med andre veiledere i et veiledning-på-veiledningsforum.
- Forfatterne er innovert så mange metoder at det blir for overveldende. Og så kan det resultere i at man forsetter som før.
- Jeg savner at boka ikke kobler sammen metoder og struktur/faser på en foreskrivende måte. For veiledere i en begynnerfase av sin karriere vil slike maler/prosedyrer kunne gi trygghet.
- Hvis jeg skal være pirkete, så er noen av metodene som beskrives kanskje ikke direkte metoder. De er mer et fokus, eksempelvis «Framtidsforestillinger og framtidsberedskap».
- Jeg etterlyser at forfatterne utfordrer veiledere til å trene på veiledningsferdigheter. Da tenker jeg individuell trening og utprøving i gruppe.
- Jeg reagerer på at forfatterne enkelte steder synes å beskrive god veiledning ut fra veileders perspektiv mer enn fra veisøker (eks. s.158 om å få til en sammensmeltning, en «timing»).
- Er det en ide å presentere modeller og strategier gjennom bruk av en felles mal? Da ville det bli enklere å sammenligne dem og få et bedre beslutningsgrunnlag for valg.

Litt mer spontant: Hva gjør teksten med deg?

- Jeg får lyst til å snakke om noen av disse metodene i vår «Veiledning-på-veiledning-gruppe» og teste dem ut før jeg bruker dem i egen veiledning.
- Teksten begeistrer og utfordrer meg på mange måter. Den inspirer til å benytte flere kreative metoder enn dem jeg bruker i dag.
- Jeg får lyst til å prøve ut nye tilnærminger, f.eks. bruk av rydding/sortering, og råd.
- Jeg er blitt mer fokusert på å tenke sekvenser i veiledningen og å utfordre den veiledede å være assosiert eller dissosiert.
- Jeg er også blitt mer etisk bevisst i metodebruken.

Konklusjoner

Lesernes positive uttalelser dominerer vurderingene. De kritiske merknadene er mer av kosmetisk art. Det store bildet er at forfatterne har lyktes med å skape oversikter, gjøre stoffet tilgjengelig og fått fram svært mange kilder som veilederen kan øse av i sin praksis. Med andre ord å opprette en rikholdig bankkonto som man ikke trenger koder for å hente «midler» fra. For oss som i første rekke jobber med utøvende veiledning, betyr ei konkretiserende bok som denne mye.